

Wijzigingen ten opzichte van de versie september 2010 (Pagina nr heeft betrekking op de versie 2014)

Datum vrijgave: 19 september 2014

HH-deel	Hfdstuk	Titel	Pagina nr	Wijzigingen			
1		Colofon	1	Datum van uitgave aangepast.			
			1	Rapportnummer aangepast.			
			1	ISBN-nummer aangepast.			
			1	Commentatoren vanuit de Macrofytenwerkgroep toegevoegd.			
			1	Lid begeleidingscommissie toegevoegd.			
			2	Citaties aangepast en uitgebreid.			
	2	Hydrobiologisch onderzoek in het waterbeheer	10	Toegevoegd in Paragraaf 2.3.5: "Deze aanwijzigingen zullen niet veranderen in het geactualiseerde protocol dat verschijnt in 2014, naar aanleiding van de maatlataanpassing in 2012."			
5		Meetpuntbeschrijving	6	Toegevoegd in Paragraaf 5.2.2 op drie plaatsen: verwijzingen naar de nieuwe maatlatdocumenten.			
			53	Toegevoegd: referenties van de nieuwe maatlatdocumenten.			
2	7	Fytoplankton	Achtergrondinformatie	10	Paragraaf 7.21 Deelmaatlat 'bloeien': alinea deels herschreven waarbij de verwijzingen naar de nieuwe maatlatdocumenten en de wijzigingen ten gevolge daarvan zijn opgenomen.		
				12	Tabel 7.2: verbeteringen doorgevoerd in habitatomschrijving en voorbeeldsoorten.		
				13	Paragraaf 7.2.5 Eisen vanuit de KRW-deelmaatlat: tekst aangepast aan de eisen van de maatlat 2007 en de maatlat 2012.		
				14	Paragraaf 7.2.5 Eisen vanuit de zwemwatercontrole: tekst aangepast aan de eisen van het actuele Blauwalgenprotocol; voor abundantiebepaling, cellen per ml veranderd in biovolume per ml.		
				23-24	Toegevoegd: referenties van de nieuwe maatlatdocumenten.		
			Werkvoorschrift A	1	Toegevoegd in Paragraaf 7A.1 toepassingen: verwijzingen naar de nieuwe maatlatdocumenten.		
				9	Toegevoegd in Paragraaf 7A.14: referenties van de nieuwe maatlatdocumenten.		
			Werkvoorschrift B	1	Toegevoegd in Paragraaf 7B.1 toepassingen: verwijzingen naar de nieuwe maatlatdocumenten.		
				6	Toegevoegd aan Opmerking 2: "In plaats van beeldvelden kunnen ook delen van beeldvelden geteld worden, mits deze delen reproduceerbaar afgebakend kunnen worden met behulp van een raster, kader of kruis in de optiek. Het tellen van beeldvelddelen is aan te bevelen bij een hoge dichtheid van, veelal uiterst kleine, algen."		
				10-11	Toegevoegd in Paragraaf 7B.14: referenties van de nieuwe maatlatdocumenten.		
	9		Kiezelwieren	Achtergrondinformatie	13, 21	Schrijffouten verbeterd.	
					18	Toegevoegd in Paragraaf 9.2.2 Maatlat stromende wateren: verwijzing naar het nieuwe maatlatdocument.	
					21	Toegevoegd in Paragraaf 9.2.2 Maatlat voor vennen: verwijzing naar het nieuwe maatlatdocument.	
24					Toegevoegd in Tabel 9.7: (o/oo) achter SALINITEIT .		
41					Toegevoegd in Paragraaf 9.6: referentie van het nieuwe maatlatdocument.		
					Werkvoorschrift A	1	Toegevoegd in Paragraaf 9A.1 toepassingen: verwijzing naar het nieuwe maatlatdocument.
						8	Toegevoegd in Paragraaf 9A.15: referentie van het nieuwe maatlatdocument

3	11	Vegetatie	Werkvoorschrift B	1	Toegevoegd in Paragraaf 9B.1 toepassingen: verwijzing naar het nieuwe maatlatdocument.		
				8	Toegevoegd in Paragraaf 9B.12: referentie van het nieuwe maatlatdocument.		
			Achtergrondinformatie		2-40	Tekst grotendeels herschreven, met name Paragrafen 11.1.1, 11.2.2 en 11.3. Ondermeer: onderscheid tussen lagen en groeivormen, aanpassing begroeibare arealen, aanpassing keuze van proefvlakken, met deels nieuwe of aangepaste figuren en tabellen. Verwijzingen naar nieuwe maatlatdocumenten toegevoegd.	
			Werkvoorschrift A		1-24	Tekst grotendeels herschreven, met name Paragrafen 11A.7 tot en met 11A.10. Ondermeer: uitbreiding inventarisatieperiode, betere beschrijving proefvlakkeuze volgens drie methoden, aanpassing begroeibare arealen, duidelijker beschrijving voor KRW te meten parameters, met deels nieuwe of aangepaste, meer instructieve figuren en tabellen. Verwijzingen naar nieuwe maatlatdocumenten toegevoegd.	
		12	Macrofauna	Achtergrondinformatie		9	Toegevoegd in Paragraaf 12.2.3: verwijzingen naar de nieuwe maatlatdocumenten.
						11	Toegevoegd in ondertitel van Tabel 12.2: "Voor de KRW is de bemonstering van de oever voor alle watertypen verplicht. Die van het open water met een bodemhapper, is alleen verplicht voor het watertype R8. Sterker nog: voor alle typen behalve R8 moet men voor de KRW-beoordeling alléén de resultaten van de oeverzone gebruiken."
						11	Tekst in kolom DETERMINATIE-NIVEAU in regel WATERTYPE Grote rivieren, aangepast als volgt: "Soortniveau in R8; Oligochaeta en watermijten facultatief in R7 en R16".
						19	In Figuur 12.5 Tekst in een van de blokken verbeterd ("Water diep")
						20	Tekst in Paragraaf 12.3.6 Eén of twee methoden, aangepast als volgt: "Alleen door deze combinatie van twee methoden kan men zowel de oeverfauna als het benthos van grotere waterdiepten in beeld brengen. Maar let op: de diepwaterbemonstering met een bodemhapper is niet nodig voor de KRW-beoordeling, behalve voor R8. Voor alle andere watertypen gebruikt men alléén de resultaten van de bemonstering van de oeverzone volgens de multihabitatmethode. De resultaten van een eventuele diepwaterbemonstering houdt men altijd apart!"
						30	Tekst in Paragraaf 12.3.8.1 Inleiding, aangepast als volgt: "Alleen voor het type R8 doen de resultaten mee in de KRW-beoordeling. Hierbij moeten de diepe en ondiepe bemonsteringen in eenzelfde waterlichaam in hetzelfde jaar plaatsvinden, maar de resultaten moeten wel gescheiden blijven."
						35	Tekst in Paragraaf 12.3.13 aangepast als volgt: "Met uitzondering van het watertype R8 is determinatie van Oligochaeta facultatief voor een beoordeling met de KRW-maatlatten. De reden is dat meestal maar een klein deel in een monster op naam gebracht kan worden. Probeer wel onderscheid te maken tussen Tubificidae en overige Oligochaeta. De determinatie van watermijten is facultatief in de KRW-beoordeling van de grotere plassen en rivieren, ook met uitzondering van R8 (zie Tabel 12.2). Watermijten zijn moeilijker te vinden en te determineren in monsters die met alcohol of formaline zijn gefixeerd. Bij de uitwerking en validatie is hiermee rekening gehouden (Evers et al. 2005). Voor elk laboratorium is het zinvol om vast te leggen, welke keuzen zijn gemaakt met betrekking tot het determinatieniveau per groep."
						37-39	Toegevoegd in Paragraaf 12.6: referenties van de nieuwe maatlatdocumenten.
				Werkvoorschrift A		1	Toegevoegd in Paragraaf 12A.1 toepassingen: verwijzingen naar de nieuwe maatlatdocumenten.
						5	Toegevoegd in Paragraaf 12A.9 onder punt 2 de zin: Let op: de diepwaterbemonstering is alleen verplicht voor de KRW-beoordeling van het watertype R8 en de resultaten moeten niet gebruikt worden voor de KRW-beoordeling van andere watertypen.
						16-17	Toegevoegd in Paragraaf 12A.17: referenties van de nieuwe maatlatdocumenten.
			Werkvoorschrift B		1	Toegevoegd in Paragraaf 12B.1 toepassingen: verwijzingen naar de nieuwe maatlatdocumenten.	

13	Vis	Achtergrondinformatie	13	Toegevoegd in Paragraaf 12B.13: referenties van de nieuwe maatlatdocumenten.
			13	Toegevoegd in Paragraaf 13.2.2: verwijzingen naar de nieuwe maatlatdocumenten.
			15	Tekst onder Zegen aangepast als volgt: "De zegen gebruikt men in stilstaande lijnvormige wateren breder dan acht meter en in kleine tot middelgrote plassen. In stromende lijnvormige wateren is de zegen niet meer verplicht voor de KRW-beoordeling met de maatlaten 2012 (tabel 13A.4)."
			24	Tweede alinea, zin aangepast als volgt: "Piscaria beschikt over een functie om de visgegevens te exporteren."
			28	Toegevoegd in Paragraaf 13.6: referenties van de nieuwe maatlatdocumenten.
		Werkvoorschrift A	1	Toegevoegd in Paragraaf 13A.1 toepassingen: verwijzingen naar de nieuwe maatlatdocumenten.
			8	Tabel 13A.4 aangepast door onderscheid te maken tussen lijnvormige stromende en lijnvormige stilstaande wateren, met voor de KRW respectievelijk geen en wel inzet van de zegen in wateren van 8-20 meter breed.
			9	Voetnoot 3 van Tabel 13A.4 aangevuld met volgende zin: "In brede en diepe, vrijwel stagnante beken is elektrovisserij van het open water weinig zinvol. Men kan de KRW-beoordeling dan beter baseren op de vangst in de goed bevisbare delen van het water, zoals de oeverzones."
			9	Ondertitel van Tabel 13A.5 aangevuld met volgende zin: "Voor de KRW-bemonstering gebruikt men de zegen alleen in stilstaande wateren."
			15	Titel Figuur 13A.5 aangepast als volgt: "Bemonstering van een lijnvormig stilstaand water van acht tot twintig meter breed"
			17	In Paragraaf 13A.13 verwijzingen naar paragrafen verbeterd.
			20	In Paragraaf 13A.21 volgende zin toegevoegd aan eerste alinea: "Let op: voor beken en kleine rivieren vraagt de nieuwe KRW-maatlat 2012 nu vangstgegevens op trajectniveau (met alleen elektrovisserij) en niet langer bestandschatteningen."
			20	In Paragraaf 13A.21 eerste zin laatste alinea aangepast als volgt: "Voor de bestandschatting van lijnvormige stilstaande wateren".
			24-25	Toegevoegd in Paragraaf 13A.24: referenties van de nieuwe maatlatdocumenten.

HH-deel	Bijlagen	Titel	Pagina nr	Wijzigingen
4	2	Websites en adressen	1-2	Links naar websites aangepast (o.a. aquo.nl, informatiehuiswater.nl)
			1	Link naar Hedesk Water verbeterd
			4	Toegevoegd onder VAKVERENIGINGEN: Macrofytenwerkgroep
	7	KRW-Watertypen	2	Op twee plaatsen KALK veranderd in VEEN
			2	Onder schema AANVULLING geplaatst met extra onderverdeling
			5	Referentie toegevoegd: Evers & Knoben (red) (2007).
	9	Veldformulieren	6-9	Vegetatieformulier vervangen door twee sets nieuwe: één set voor Methode 1 en één set voor Methode 2 en 3.
	18	Utermöhlmethode	4	Grootte van de blauwe balkjes aangepast aan de grenzen die horen bij het vermelde 95%-betrouwbaarheidsinterval (was 90%).
	19	Biovolumebepaling	6	Figuur Vat en bijbehorende formule aangepast.